

خبرنامه

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

دوره جدید، سال اول، شماره هشتم، آذر و دی ۱۳۹۳

گزارش دبیر شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی در هفته پژوهش

دکتر سید حسین حسینی، دبیر شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی در یک جلسه سخنرانی در سه شنبه ۲۵ آذرماه سال جاری...
صفحه ۶

تفاهم نامه همکاری بین پژوهشگاه علوم انسانی و دانشگاه فارابی (آلماتی) قزاقستان امضا شد

تفاهم نامه همکاری بین پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و دانشگاه فارابی آلماتی با حضور دکتر صادق آیینی و نند رئیس پژوهشگاه علوم انسانی...
صفحه ۷

بررسی جنگ های ایران و روس با تأکید بر هویت ملی (نیمه اول قرن ۱۳ ه.ق) در پژوهشکده اندیشه سیاسی، انقلاب و تمدن اسلامی جنگ های ایران و روس، با روی کار آمدن سلسله قاجار مقارن است. ایل قاجار یکی از طوایف قدرتمند در زمان صفویه بوده و کثرت...
صفحه ۸

گزارش نشست های نظام سیاسی اسلام در آذرماه

پژوهشکده نظریه پردازی سیاسی و روابط بین الملل، دو نشست نظام سیاسی اسلام را در تاریخ های ۱۸ و ۲۵ آذر ۹۳ برگزار کرد. در نشست بیست و یکم، مسئله مهم ...
صفحه ۱۳

تفاهم نامه همکاری پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با پژوهشگاه سازمان میراث فرهنگی...

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و پژوهشگاه سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به منظور شناسایی...
صفحه ۱۶

به نام خداوند جان و خرد
خداوند نام و خداوند جای
خداوند کیوان و کردان سپر
ز نام و نشان و گمان برترست
به بینندگان آفریننده را
کزین برتر اندیشه برگزید
خداوند روزی ده رهنمای
فروزنده ماه و ناپید و مهر
مکارنده بر شده پیکرست
نبینی مرخجان و بیننده را
شاهنامه فردوسی

برگزاری هفته پژوهش در پژوهشگاه

نخستین و دومین روز هفته پژوهش با حضور استادان و پژوهشگران پیشکسوت و اعضای هیئت علمی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد.
صفحه ۲

دیدار رئیس، مدیران و اعضای هیات علمی پژوهشگاه امام صادق (ع) قم از پژوهشگاه

نشست مقدماتی انعقاد تفاهم نامه همکاری بین پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و پژوهشگاه امام صادق (ع) با حضور روسای دو پژوهشگاه...
صفحه ۳

افتتاح بخش قفقازشناسی و میز ارمنی پژوهی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی میزبان هیئتی از دانشگاه دولتی ایروان ارمنستان بود.
صفحه ۴

راهنمای زبان سنسکریت، تجدید چاپ شد

کتاب راهنمای زبان سنسکریت توسط پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی تجدید چاپ شد.
صفحه ۵

برگزاری هفته پژوهش در پژوهشگاه

نخستین و دومین روز هفته پژوهش با حضور استادان و پژوهشگران پیشکسوت و اعضای هیئت علمی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد.

در آغاز این مراسم، دکتر صادق آیینه‌وند رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، این هفته را تبریک گفت و درباره پژوهش و پژوهشگری سخنرانی کرد.

در ادامه دکتر حسینیعلی قبادی معاون پژوهشی پژوهشگاه از جایگاه پژوهش در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی سخن راند.

دکتر سریع‌القلم استاد دانشگاه شهید بهشتی دیگر سخنران این نشست بود که سخنرانی‌ای با عنوان نظریه‌ای برای توسعه ایران ارائه کرد.

در ادامه، از استادان و کارمندان بازنشسته پژوهشگاه با ارائه لوح، قدردانی شد و سپس از کتاب فرهنگ تاریخی زبان فارسی و ۴ جلد کتاب دیجیتالی فرهنگ خاورشناسان رونمایی شد.

در پایان روز نخست دکتر توکل مشاور معاون پژوهشی وزارت علوم سخنرانی‌ای با عنوان علوم انسانی و توسعه ملی ارائه کرد که مورد استقبال قرار گرفت.

روز دوم هفته پژوهش با رونمایی از اطلس داده‌های فرهنگی - اجتماعی و ارائه گزارش از سوی دکتر اشرف بروجردی، معاون فرهنگی و اجتماعی پژوهشگاه، و سخنرانی دکتر گراوند در این زمینه آغاز شد.

در ادامه دکتر نیک‌گهر استاد جامعه‌شناسی سخنرانی‌ای با عنوان ارائه تجربه زیستی بیان کرد. قدردانی از استادان و پژوهشگران و کارمندان بازنشسته پژوهشگاه و معرفی کتاب‌های برگزیده، دیگر برنامه روز دوم بود. در پایان روز دوم هفته پژوهش، دکتر حسین حسینی رئیس شورای بررسی متون، گزارشی درباره شورا بیان کرد.

سومین روز از هفته پژوهش با حضور استادان و پژوهشگران پیشکسوت و اعضای هیئت علمی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد.

در آغاز این مراسم، دکتر براتلو گزارشی درباره برنامه توسعه پژوهشگاه ارائه کرد و سپس دکتر صادق آیینه‌وند رئیس پژوهشگاه از برنامه توسعه پژوهشگاه رونمایی کرد.

در ادامه دکتر نعمت‌الله فاضلی سخنرانی‌ای با نام «کارآمدی‌های علوم انسانی در ایران» ارائه انجام داد.

دکتر ربانی‌زاده مدیر امور پژوهشی پژوهشگاه، در ادامه از نحوه انتخاب پژوهشگران برگزیده سخن گفت و سپس از استادان و کارمندان بازنشسته پژوهشگاه و پژوهشگران برگزیده تجلیل شد.

همچنین به مناسبت روز وحدت حوزه و دانشگاه، دست‌اندرکاران حوزه علمیه استان تهران در پژوهشگاه حاضر شدند و پس از دیدار با رییس و معاونان و اعضای هیئت علمی پژوهشگاه، از پژوهشگاه و نمایشگاه هفته پژوهش بازدید کردند.

در پایان از برندگان مسابقات ورزشی به مناسبت هفته دفاع مقدس با ارائه لوح، قدردانی شد.

پژوهشگران، کارشناسان و دانشجویان برگزیده پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در سال ۱۳۹۳، بر اساس شیوه نامه اجرایی و با بررسی و ارزیابی پرسشنامه‌ها توسط کمیته علمی ستاد هفته پژوهش، به شرح ذیل انتخاب و در روز ۲۶ آذرماه مراسم تقدیر در سالن حکمت برگزار شد.

پژوهشگر برتر:

۱. خانم دکتر نیره دلیر از پژوهشکده تاریخ ایران

پژوهشگر برگزیده با رتبه استادی:

۱. آقای دکتر سید بیوک محمدی از پژوهشکده مطالعات اجتماعی

پژوهشگر برگزیده با رتبه دانشیاری:

۱. آقای دکتر نعمت الله فاضلی از پژوهشکده مطالعات اجتماعی

پژوهشگران برگزیده با رتبه استادیاری:

۱. آقای دکتر عبدالله قنبرلو از پژوهشکده نظریه پردازی سیاسی و روابط بین الملل

۲. خانم دکتر مهرنوش هدایتی از پژوهشکده حکمت معاصر

۳. خانم دکتر آتوسا رستم بیک از پژوهشکده زبان‌شناسی

۴. خانم دکتر مریم عاملی رضایی از پژوهشکده زبان و ادبیات

پژوهشگران شایسته تقدیر با رتبه استادیاری:

۱. آقای دکتر رمضان رضایی از پژوهشکده زبان و ادبیات

۲. خانم دکتر طاهره ایشانی از پژوهشکده زبان و ادبیات

۳. خانم دکتر معصومه نعمتی قزوینی از پژوهشکده زبان و ادبیات

کارشناسان برگزیده پژوهشی:

۱. خانم آمنه بختیاری

۲. آقای دکتر روح الله کریمی

۳. آقای محمد نجاری

دانشجویان برگزیده پژوهشی در مقطع دکتری:

۱. خانم شهناز جنگجو

۲. خانم راضیه آبادیان

۳. آقای محمد هادی توکلی طرقي

دیدار رئیس، مدیران و اعضای هیات علمی پژوهشگاه امام صادق (ع) قم از پژوهشگاه

مجله تفکر و کودک منتشر شد

نهمین شماره از دو فصلنامه علمی - پژوهشی تفکر و کودک منتشر شد.

در این مجله که پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی آن را منتشر می‌کند، مقاله‌های زیر چاپ شده است:

- تأثیر یادگیری مشارکتی در تفکر خلاق دانش‌آموزان پسر پایه پنجم ابتدایی شهرستان کوهدشت، در درس علوم تجربی / عباس پورسلیم، الهام زمانی، و کاظم منافی شرف‌آباد
- بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های تفکر خلاق و نقاد در بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان دختر مقطع دبیرستان شهر جهرم / افروز تجرد، امین‌الله فاضل، و فرشید قاسمی
- بررسی تأثیر اجرای برنامه فلسفه برای کودکان در کاهش و مهار خشم دانش‌آموزان پسر پایه اول مقطع متوسطه شهر تهران / امیر تجلی‌نیا و روح‌الله کریمی
- میزان بهره‌مندی کودک از اسم عام و نقش آن در درک و تولید مفاهیم و تفکر مقوله‌بنیاد / الهه طاهری قلعه نو
- تحلیل محتوای کتاب‌های درسی تعلیمات اجتماعی و هدیه‌های آسمان دوره آموزش ابتدایی بر اساس مؤلفه‌های حقوق کودک / یحیی قائدی، حسین چهارباشلو، و فاطمه خوشنویسان
- مطالعه تطبیقی دوره‌های تربیت مربی برنامه «فلسفه برای کودکان» در ایران و کشورهای پیشرو و ارائه الگوی مناسب برای ایران / مهرنوش هدایتی

و لایه‌های گوناگون جامعه یکی از اهداف محوری در راهبردهای پژوهشگاه به‌شمار می‌رود و این دیدار، فرصت مغتنمی است برای گسترش همکاری‌ها در زمینه کارهای بنیادین و امیدواریم این همکاری گامی به جلو باشد.

دکتر قبادی تصریح کرد: یکی از اولویت‌های مهم پژوهشگاه، کاربردی سازی نتایج پژوهش‌های علوم انسانی است که این امر با توجه به حضور دکتر آیینه‌وند در راس پژوهشگاه که به ضرورت کاربردی سازی اعتقاد جدی دارد، فرصت مضاعفی برای ارتباط با دیگر نهادها فراهم آورده است.

دکتر عظیمی، معاون پژوهشی پژوهشگاه امام صادق (ع) نیز با بیان اینکه پژوهشگاه امام صادق (ع) به دنبال آن است که از تجربیات و کارنامه پژوهشی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در جهت اعتلای جایگاه پژوهش علوم انسانی در مجموعه نیروهای مسلح بهره گیرد، افزود: امیدواریم بتوانیم از پتانسیل این پژوهشگاه به‌صورت‌های گوناگون استفاده کنیم و همان‌گونه که مقام معظم رهبری انتظار دارند، پژوهشگاه امام صادق (ع) به‌مثابه پایگاه پژوهشی کل نیروهای مسلح در حوزه علوم اسلامی و انسانی، چه در حوزه نظری و چه در حوزه کاربردی به افزایش توانایی‌ها و دانش یاری رساند.

در ادامه این نشست دو طرف ضمن ارائه پیشنهادهایی در زمینه امکان گسترش همکاری‌های دو پژوهشگاه، به بحث و گفتگو در این زمینه پرداختند و مقرر شد نمایندگان پژوهشگاه‌ها در جلسات بعدی تفاهم‌نامه‌ای را برای تنظیم روابط میان این نهادها تهیه کنند.

پس از برگزاری جلسه، مدیران و اعضای هیئت علمی پژوهشگاه امام صادق (ع) با حضور در بخش‌های مختلف پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی به توضیحات مدیران این بخش‌ها گوش سپردند و با حضور در کتابخانه مرکزی پژوهشگاه از گنجینه کتاب‌های خطی و سنگی آن بازدید به عمل آوردند.

نشست مقدماتی انعقاد تفاهم‌نامه همکاری بین پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و پژوهشگاه امام صادق (ع) با حضور روسای دو پژوهشگاه، دوشنبه ۱۰ آذرماه در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد.

در آغاز این نشست، دکتر صادق آیینه‌وند، رئیس پژوهشگاه علوم انسانی، ضمن تبریک هفته بسیج و گرمی‌داشت همزمانی دیدار مدیران و اعضای هیات علمی پژوهشگاه امام صادق (ع) از پژوهشگاه با این ایام مقدس، به بیان برخی از خدمات این پژوهشگاه در طول سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی پرداخت و ابراز امیدواری کرد که پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی بتواند در زمینه‌هایی مانند برگزاری کارگاه‌های آموزشی، سخنرانی‌های علمی و غیره همکاری‌های خود را با پژوهشگاه امام صادق (ع) گسترش دهد.

در ادامه دکتر سید جمال‌الدین میرمحمدی، رئیس پژوهشگاه امام صادق (ع) نیز با تبریک هفته بسیج و ارائه توضیحاتی کوتاه در معرفی پژوهشگاه امام صادق (ع) گفت: امیدواریم با انعقاد تفاهم‌نامه همکاری میان دو پژوهشگاه، زمینه انتقال تجربیات را فراهم کنیم و باعث هم‌افزایی این دو پژوهشگاه شویم و با این کار نقش موثری در جهت ارتقای علوم انسانی در کشور ایفا نماییم. وی افزود: بی‌گمان پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی می‌تواند به ما کمک کند و همکاری این دو پژوهشگاه نتیجه خوبی در پی داشته باشد.

دکتر حسینعلی قبادی، قائم مقام و معاون پژوهشی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی نیز با تبریک هفته بسیج گفت: همکاری این دو نهاد مصداقی از مظاهر وحدت حوزه و دانشگاه است. پژوهشگاه بر آن است تا تجربیات چندین‌ساله خود را در اختیار دیگر نهادها قرار بدهد و همان‌گونه که در برنامه توسعه پژوهشگاه تاکید شده است، ارتباط با ارکان و عناصر مختلف

افتتاح بخش قفقازشناسی و میز ارمنی پژوهی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

گفت: در زمینه باستان‌شناسی هم می‌توانیم همکاری‌های خوبی داشته باشیم. ارمنستان در زمینه باستان‌شناسی بیشتر با باستان‌شناسان اروپا و آمریکا در ارتباط است که می‌توانیم در زمینه کاوش‌ها و پژوهش‌های باستان‌شناسی با ایران همکاری‌های خوبی داشته باشیم.

وی افزود: برای بررسی تاریخ هر دو کشور می‌توانیم همکاری‌های خوبی داشته باشیم. در دیداری از یکی از کشورها متأسفانه ساز «تار» را به عنوان یک ساز آذربایجانی معرفی کرده بودند که در واقع این یک ساز ایرانی است. امیدواریم بتوانیم دو فرهنگ ایرانی و ارمنی را به هم نزدیک کنیم.

رئیس دانشگاه ارمنستان گفت: دانشگاه ایران قدیمی‌ترین دانشگاه ارمنستان است که سال ۱۹۱۹ تأسیس شده است و ۱۹ دانشکده دارد. اگرچه با ۲۰۰ موسسه در ارتباط هستیم اما همکاری با پژوهشگاه را بسیار جدی و مهم قلمداد می‌کنیم. در رشته اسلام‌شناسی مایلیم که با ایران همکاری داشته باشیم و به متخصصان اسلام‌شناسی در دانشگاه ایران نیاز داریم و امیدواریم که در مقاطع ارشد و دکترا تبادل دانشجو داشته باشیم.

وی تصریح کرد: ما اسلام را با ایران می‌شناسیم. کشورهای دیگر اسلامی پیشنهادها بسیاری درباره تأسیس رشته اسلام‌شناسی داشتند که ما خواستار این بودیم که ایران، رشته اسلام‌شناسی را در ایران دایر کند.

دکتر اشرف بروجردی معاون فرهنگی - اجتماعی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی نیز در این نشست گفت: امیدوارم که این نشست آغازی برای تداوم همکاری در حوزه علوم انسانی باشد چراکه امروزه اهمیت علوم انسانی در دنیا بر کسی پوشیده نیست و تقریباً همه دانشگاه‌های دنیا در این زمینه قدم برمی‌دارند تا در این حوزه تعامل فکری بیشتری داشته باشند. ما برای ارائه حرف در دنیا ضمن اهمیت دادن به علوم انسانی به دنبال این هستیم که دوستانمان را در این حوزه پیدا کنیم و تعاملات علمی و فرهنگی برقرار کنیم.

وی افزود: در تلاش هستیم که این ارتباطات از نوع فردی به نوع دانشگاهی و جمعی ارتقا پیدا کنیم. این مسائل را به‌خوبی می‌توان در گروه‌های تاریخ و باستان‌شناسی پژوهشگاه تبیین کرد. بنابراین، در این زمینه اعلام آمادگی می‌کنیم و این فصل مشترک را دانشگاه‌ها می‌توانند بین دولت‌ها ایجاد کنند به همین دلیل برای ارتباط سیاسی به تعاملات فکری و فرهنگی نیاز داریم.

دکتر سیدمهدی موسوی معاون مالی، اداری و منابع انسانی پژوهشگاه با اشاره به اشتراکات فرهنگی دو کشور گفت: باستان‌شناسی ایران بسیار قوی است و دانشگاه‌های مختلفی در این زمینه به تربیت دانشجو می‌پردازند. سیاست پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و همچنین انجمن علمی باستان‌شناسی ایران برقراری ارتباطات علمی و فرهنگی در زمینه باستان‌شناسی با کشورهای همسایه است که امیدواریم بتوانیم

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی میزبان هیئتی از دانشگاه دولتی ایروان ارمنستان بود. این دیدار به دنبال امضاء تفاهم‌نامه‌ای در بهار سال (۲۰۱۲) ۱۳۹۰ با هدف توسعه ارتباطات علمی و فرهنگی در دانشگاه دولتی ایروان اتفاق افتاد است. به همت معاونت فرهنگی و اجتماعی پژوهشگاه و بخش بین‌الملل پژوهشگاه و به‌منظور عملی شدن مفاد توافق‌ها، در مرکز اسناد فرهنگی آسیا بخش قفقازشناسی و میز ارمنی پژوهی با حضور دکتر آرام سیمونیان رئیس دانشگاه دولتی ایروان و دکتر صادق آینه‌وند رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، پروفسور ادیک میناسیان رئیس دانشکده تاریخ دانشگاه دولتی ایروان، گورکن ملیکیان رییس دانشکده شرق‌شناسی دانشگاه ایروان، دکتر مارات گریگوریان رییس دانشکده جغرافیا و زمین‌شناسی، سرکار خانم دکتر اشرف بروجردی معاون فرهنگی - اجتماعی پژوهشگاه، دکتر سیدمهدی موسوی معاون مالی اداری و مدیریت منابع پژوهشگاه دکتر حمید تنکابنی رئیس مرکز اسناد فرهنگی آسیا، دکتر جنیدی رئیس مرکز تحقیقات امام علی و دیگر اعضای هیئت علمی پژوهشگاه در پژوهشگاه راه‌اندازی شد.

در آغاز این دیدار، دکتر صادق آینه‌وند رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با خیر مقدم به هیئت دانشگاه دولتی ایروان ارتباطات فرهنگی بین دو کشور را بسیار دیرینه دانست و گفت: ملت ارمنستان ملتی فهیم هستند و امروز باعث خوشبختی است که با این هیئت دیدار داریم و امیدواریم با امضای تفاهم‌نامه به همکاری‌های خوبی دست یابیم.

وی افزود: مورخان ارمنی تاریخ خوبی درباره دوره‌های مختلف تاریخی و اسلامی نوشته‌اند که بسیار ارزنده است و برای شناخت دوره‌های تاریخی ایران، می‌توان از آن‌ها بهره برد.

دکتر آینه‌وند در ادامه گفت: این پژوهشگاه بزرگ‌ترین پژوهشگاه علوم انسانی است که در برخی رشته‌ها همچون زبان‌شناسی، فلسفه و تاریخ قطب علمی هستیم و آمادگی داریم تا پژوهش‌های مورخان بزرگ ارمنی را معرفی کنیم. مورخان ارمنی، مورخان بزرگ تاریخ اسلام هستند و بیشتر از اینکه به عرب‌ها در تاریخ‌نگاری اعتماد کنیم به مورخان ارمنی اعتماد داریم.

در ادامه آرام سیمونیان رئیس دانشگاه دولتی ایروان با ابراز خوشحالی از برگزاری چنین نشستی گفت: از همکاران پژوهشگاه سپاسگزاریم که تلاش کردند تا این تفاهم‌نامه منعقد شود.

این استاد تاریخ گفت: ما ملت‌هایی هستیم که ریشه مشترکی داریم و روابط حسنه و تاریخ دیرینه این دو کشور باعث برداشتن گام مهمی در زمینه‌های علمی و فرهنگی است. ما تمام کوشش و سعی خود را انجام می‌دهیم تا این پژوهش‌ها به نتایج خوبی بینجامد.

وی با تأکید بر اینکه اشتراکات دو کشور باعث نزدیکی دو کشور می‌شود

تفاهم‌نامه‌ای بین پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و همچنین انجمن علمی باستان‌شناسی ایران با دانشگاه ایروان امضا کنیم.

وی افزود: در سالیان گذشته هیئت‌های باستان‌شناسی ایرانی به برخی کشورها همچون عمان فرستاده شده بودند که مایل هستیم در کشورهای پیرامون، به ویژه ارمنستان نیز کاوش‌ها و پژوهش‌های باستان‌شناسی داشته باشیم.

در ادامه گورگن ملیکیان، رئیس دانشکده شرق‌شناسی دانشگاه ایروان، به معرفی دانشکده شرق‌شناسی ایروان پرداخت و گفت: این دانشکده بیش از ۴۵ سال پیش تأسیس شده و اساتید مهمی داشته است. این دانشکده بخش عثمانی‌شناسی و همچنین کرسی ایران‌شناسی دارد. ایران‌شناسی برای ارمنه بسیار مهم است. و دانشکده همواره آمده است تا با پژوهشگاه همکاری داشته باشد.

وی ادامه داد: آمدن من به ایران همواره با شعر رودکی آغاز می‌شود. ایران برای ما دوست و برادر بزرگ است که همواره به ارمنستان کمک کرده است و ارمنستان به کشور نیرومند و بزرگ ایران که دارای ریشه‌های دیرینه است، دست کمک دراز می‌کند.

در ادامه دکتر حمید تنکابنی، رئیس مرکز اسناد فرهنگی آسیا، به معرفی این مرکز پرداخت و گفت: این مرکز سال ۱۹۷۵ از طریق یونسکو در ایران مستقر شد و هدف این مرکز شناسایی و شناساندن گنجینه‌های فرهنگی کشورهای آسیایی است. در سال‌های پیش از انقلاب ۷۰۰۰ نسخه گردآوری شد که امروزه این اسناد به همت رئیس پژوهشگاه احیا شده است. یکی از آن آثاری که منتشر شد مربوط به پژوهشگری ارمنی بود که در سال ۱۹۷۷ به فارسی ترجمه شده بود که پیوند ایران و ارمنستان را از زمان اشکانیان و همچنین زمان شاه‌عباس صفوی مطرح می‌کند و درباره دین و ادبیات و معماری و چیزهایی از این دست است که ما می‌توانیم در این زمینه‌ها همکاری داشته باشیم. همچنین می‌توانیم در زمینه‌های نسخه‌شناسی از اساتید دانشگاه ارمنستان بهره‌مند شویم.

دکتر سیمونیان، از گروه ارمنی‌شناسی رودهن، نیز گفت: در زمان زنده‌یاد عنایت‌الله رضا صحبت‌هایی درباره همکاری شد؛ اما فرصتی برای همکاری پیش نیامد. اما حضور دکتر آیینوند و همکاران ایشان باعث ایجاد دوره مهم و جدیدی در زمینه‌های علوم انسانی است.

وی افزود: بهترین منابع در زمینه اشکانی‌شناسی و ساسانی‌شناسی و تهاجم اعراب مربوط به تاریخ‌نگاران ارمنی است و در ادبیات ارمنی ارادت‌های

بسیاری به ایران و ایرانیان است. نگاه ادیبان ارمنی به ایران ویژه است و متأسفانه ما از این‌ها غفلت کرده‌ایم. فرهنگ کنونی ایران تأثیر بسیاری بر اقوام مختلف چون ارمنی‌ها، گرجی‌ها، عرب‌ها و ... داشته است.

در ادامه روبرت بیگلریان، نماینده ارمنیان اصفهان و جنوب کشور در مجلس شورای اسلامی ایران، نیز گفت: فرصت بسیار مغتنمی پیش آمده است و با وجود ارتباط عمیق تاریخی، کاستی‌های بسیاری در بسط شناخت طرفین وجود دارد و این بنیان راه‌گشای افق‌های تازه است و امیدوارم شأن علمی هر دو کشور ارتقا یابد.

دکتر کارن خانلری، نماینده ارمنیان تهران و شمال کشور در مجلس شورای اسلامی ایران، گفت: اهمیت سیاسی و راهبردی این دو کشور بهتر است از تعاملات و عرصه‌های علمی عبور کند. زمانی که ارمنستان مورد هجوم قرار گرفته بود ایران توانست با اصل عدالت به ارمنستان کمک کند. همچنین، هنگامی که ارمنستان تحریم بود ایران به ارمنستان کمک کرد. امروز نیز که ایران تحریم است ارمنستان می‌تواند به ایران کمک کند.

دکتر محمود جنیدی، رئیس مرکز امام‌علی (ع)، نیز گفت: ارمنستان گروه ایران‌شناسی دارد که نه‌تنها ایران‌شناسی، بلکه ایران‌گرایی و ایران‌دوستی را ترویج می‌کند، برعکس برخی کشورهایی که گروه ایران‌شناسی دارند اما ایران‌ستیزی ترویج می‌کنند. دانشگاه ایروان گروه اسلام‌شناسی را با کمک ایران در آنجا راه‌اندازی کرد که خوشبختانه همکاری‌های خوبی انجام شده است. در ارمنستان نسخ خطی خوبی وجود دارد که می‌توان پژوهش‌های خوبی در این زمینه‌ها انجام داد.

دکتر لینا ملکومیان، از هم‌وطنان ایرانی ارمنی و استاد دانشگاه تهران، نیز با ابراز خوشحالی از برقراری ارتباط بین پژوهشگاه علوم انسانی و دانشگاه دولتی ایروان گفت: وفاداری ارمنه ایران همواره به ایران و ایرانیت با سندیت به ثبوت رسیده است. از خداوند دوستی پایدار مورد و تأیید خداوند بین ایران و ارمنستان خواستارم و برای دانشگاه ایروان و پژوهشگاه آرزوی موفقیت دارم.

رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در پایان به رسم یادبود هدایایی به رئیس دانشگاه ایروان اهدا کرد و همچنین جام چوبی و هدایای دیگری از دانشگاه ایروان همراه با کتاب‌هایی درباره ارمنستان به دکتر آیینوند اهدا شد و سپس بخش قفقازشناسی و میز ارمنی‌پژوهی، در پژوهشگاه افتتاح شد.

راهنمای زبان سنسکریت، تجدید چاپ شد

کتاب راهنمای زبان سنسکریت توسط پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی تجدید چاپ شد.

این کتاب که نوشته دکتر محمدتقی راشد محصل، استاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی است، دربردارنده پیشگفتار، پنج گفتار و سه فهرست است. نویسنده در پیشگفتار به زبان هندی باستان پرداخته و موقعیت آن را در خانواده زبان‌های هندواروپایی روشن کرده است.

همچنین نویسنده در گفتار نخست، ارتباط زبان سنسکریت با زبان‌های ایرانی را بررسی کرده و سپس به ادبیات سنسکریت پرداخته است. گفتارهای سپسین درباره ویژگی‌های الفبایی، نگرشی به نحو زبان و تحلیل و تجزیه متن‌های گزیده است.

راهنمای زبان سنسکریت در ۵۰۰ نسخه و به بهای ۲۰ هزار تومان منتشر شده است که جستار بسیار ارزشمندی برای علاقه‌مندان به زبان‌های کهن است.

گزارش دبیر شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی در هفته پژوهش

را به عنوان الگوی نقد علمی متون حوزه علوم انسانی معرفی کنیم. در گام بعدی رشد تفکر انتقادی، توسعه فرهنگ نقد در جامعه علمی، تقویت جایگاه علوم انسانی در کشور و توجه به متون درسی دانشگاهی مدنظر این مرکز است.

دکتر حسینی، در بخش دوم گزارش شورا به «تحلیل ساختاری» و «برنامه و تحولات کارکردی» شورا پرداخت. وی در بخش تحولات ساختاری به پیشنهاد ساختار سازمانی شورا به پژوهشگاه اشاره کرد که در این ساختار، ۱۳ گروه تخصصی که بیشتر رشته‌های علوم انسانی را پوشش می‌دهند، گنجانده شده است.

وی تثبیت ساختاری و مدیریتی شورا، ارزیابی وضعیت کارگروه‌ها و ارائه گزارش‌های کاری متفاوت و تنظیم آیین‌نامه و دستورالعمل‌های لازم را بخشی از این اقدام‌هایی دانست و گفت: در گام بعدی به ساماندهی عضویت اعضای گروه‌ها پرداخته شده است؛ در این بحث به پوشش دانشگاهی و جغرافیای اعضای گروه‌ها و همچنین به عضویت اعضای هیئت علمی پژوهشگاه در گروه‌های سیزده‌گانه شورا توجه شده است.

دکتر حسینی در ادامه به تشکیل شورای دبیران، تأسیس گروه روش‌شناسی علوم انسانی اسلامی و تنظیم دقیق فرایند ۱۸ مرحله‌ای نقد و بررسی کتب اشاره کرد و به ارتباط شورا با بدنه اساتید سراسر کشور اشاره کرد و گفت: گروه‌های شورا با حدود ۲۰۰۰ استاد در سراسر کشور در ارتباط هستند که این فرصت به یک سرمایه عظیم اجتماعی برای شورا و پژوهشگاه و کشور تبدیل شده است که می‌تواند یک شبکه اجتماعی نقد در سطح کشور ایجاد کند.

دبیر شورا در بخش بعدی صحبت‌هایش در خصوص تحولات کارکردی شورا به افزایش آمار نقد و بررسی کتب در هر سال اشاره کرد و گفت: شورا در سال ۹۰ تعداد ۴۷۰ عنوان کتاب، سال ۹۱، ۵۲۰ عنوان کتاب، سال ۹۲ تعداد ۴۶۰ کتاب و در سال ۹۳ تعداد ۶۰۰ کتاب را مورد بررسی قرار داده است که در مجموع ۴۶۰۰ عنوان کتاب در گروه‌های مختلف شورا نقد و بررسی شده است.

دکتر حسینی رشد کمی ۸ برابری تعداد کتب نقد شده را کافی دانست و تصریح کرد: هم‌اکنون، تمرکز شورا بر رشد کیفی رویه‌هاست. در همین خصوص، اضافه شدن نقد متون در تراز جهانی به کارهای سابق شورا از سال ۹۰ صورت گرفته است؛ ضرورت این کار، نقد علمی نظریه‌های علمی اصلی جهانی است که پشتوانه کتب و متون علوم انسانی‌اند که از سال ۹۰ تاکنون ۳۰۰ عنوان کتاب جهانی در بوته نقد و بررسی شورا قرار گرفته‌اند. دکتر حسینی در ادامه به افزایش خروجی‌ها و محصولات شورا در ۱۱۹ مورد پرداخت و گفت: تولید ۴۹ نقدنامه تخصصی گروه‌ها که ۱۲ جلد آن مربوط به سال ۹۳ است، ۴۰ شماره مجله علمی-پژوهشی پژوهشنامه انتقادی، ۱۴۵۵ نامه به مؤلف و ناشر از طرف دبیرخانه شورا، ۲۴ همایش گروه‌ها و ۲۰ طرح تألیف کتاب با رویکرد اسلامی-ایرانی از جمله

دکتر سید حسین حسینی، دبیر شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی در یک جلسه سخنرانی در سه‌شنبه ۲۵ آذرماه سال جاری به مناسبت هفته پژوهش به تشریح فعالیت‌های علمی و پژوهشی شورای بررسی متون پرداخت.

دبیر شورای بررسی متون، ضمن خیرمقدم به مناسبت هفته پژوهش و تشکر و خسته نباشید به دست‌اندرکاران ستاد برگزاری هفته پژوهش در پژوهشگاه، به گزارشی از مجموعه فعالیت‌های شورای بررسی متون با عطف توجه به تحولات چند سال اخیر این مرکز پرداخت.

دکتر حسینی با ذکر این نکته که تصمیم به ارائه یک گزارش کوتاه و کلی از شورا دارم از شنوندگان خواست که برای کسب اطلاعات بیشتر از اقدام‌های شورا به سایت شورا و کتاب معرفی شورا مراجعه کنند.

وی در ابتدای سخنرانی اظهار داشت: برای ارائه یک گزارش درباره شورا می‌توان بحث را به دو بخش تقسیم کرد: مطالعات نظری-مفهومی درباره شورا و دوم گزارش عینی-کاربردی و آماری فعالیت‌های شورا. در بخش اول به موضوع‌هایی از قبیل؛ فلسفه تشکیل شورا، اهداف و چشم‌انداز آن، سیاست‌ها و برنامه‌های آینده و سؤال‌هایی از قبیل؛ شورا به رفع چه نیازی می‌پردازد؟ و نسب شورا با مجموعه‌های هم‌عرض و هم‌تراز خود در کشور چیست؟ می‌پردازد. همچنین در این بخش موضوع‌هایی همچون؛ فلسفه نقد، مرز نقد و داوری، تفاوت نقد علمی و ژورنالیستی، مسئله نقد، مباحث نقدپژوهی و به سؤال‌هایی از این دست پرداخته می‌شود مانند: آیا نقد اصولاً علم است؟ اگر علم است، علم آلی است یا اصالی؟ اگر اصالی است سازوکار آن چیست؟ و آیا نقد می‌تواند مقدمه تولید علم باشد؟ و غیره.

دکتر حسینی با بیان این مطلب که در این وقت کوتاه امکان پرداختن به همه این مسائل مقدور نیست به ذکر چند نکته در حوزه نظری نقدپژوهی پرداخت و گفت: در فضای امروز جامعه علمی ما، ترویج جریان نقد می‌تواند به حل گره‌های کور جامعه علمی مثل گره کرسی‌های آزاداندیشی بینجامد چراکه نقد در تولید علم نقش سازنده‌ای دارد و اگر ما معتقد به تولید علوم انسانی اسلامی باشیم، ترویج جریان نقد می‌تواند زمینه‌ساز تولید این چنین علمی باشد و حتی اگر معتقد به تولید علوم انسانی بومی و یا تولید علم به نحو مطلق هم باشیم، باز ترویج نقد نظریه‌های مطرح در حوزه علوم انسانی، مقدمه چنین امری است.

دبیر شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی در گام بعدی به رسالت اولیه شورا که نقد و بررسی و تحلیل کتب و متون دانشگاهی است پرداخت و افزود: این رسالت به مرور زمان تقویت شد و هم‌اکنون مهم‌ترین هدف ما در گام اول، دستیابی به مرجعیت علمی نقد در سطح ملی و سپس جهانی و در گام دوم، نقد و تحلیل مهم‌ترین نظریه‌های مطرح جهانی در عرصه علوم انسانی است. در گام سوم، به دنبال طرح، تکمیل و ترویج مدل پیشنهادی شورا در نقد متون علوم انسانی هستیم تا بتوانیم این مدل

محصولات شورا بوده است.

وی از تبدیل داورهای کتاب‌ها در شورا به مقاله نقد خبر داد و گفت: طی چند سال گذشته ۳۱۷ مقاله نقد تولید شده است که در این فرایند با قرار گرفتن مقالات نقد در چرخه نقد علمی از طریق مجله و ترویج الگوی نقد شورا در مقالات به نتایج خوبی رسیده‌ایم.

دکتر حسینی با اشاره به راه‌اندازی سامانه «نقد نقد» در سایت شورا به انعکاس خبر جلسات و خبر نشست‌ها و کارگاه‌ها در سایت شورا نیز پرداخت و گفت: در مدت فعالیت شورا، ۲۱۱۸ جلسه گروه‌های تخصصی، ۸۱ نشست تخصصی و تعدادی کارگاه‌های تخصصی و پژوهشی متد نقد کتاب برگزار کردیم. همچنین، در این مدت ۶۳ عنوان به‌صورت خاص به نقد کتب معارف دانشگاه‌ها پرداختیم و هم‌اکنون در حال توجه به کتب غیردرسی علوم انسانی و نقد مقالات حوزه‌های علوم انسانی هستیم.

دبیر شورا در پایان، موفقیت‌های شورا را حاصل عنايات الهی، نیت خالص بانیان، تلاش پیگیر روسا و دبیران گروه‌های تخصصی، حمایت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، صرف وقت مکفی و فعال بودن دبیرخانه دانست و خواستار یاری‌رساندن تمامی اساتید در تقویت بنیه‌های نظری و علمی کار شورا در نقد شد و از همه اندیشمندان برای ارزیابی مدل نقد علمی شورا، ارزیابی برگه‌های داور و ارزیابی فرایند کار نقد در شورا دعوت به‌عمل آورد. وی همچنین از اساتید خواست با عضویت در گروه‌های تخصصی به روند نقد کتاب‌های هر حوزه و به دستیابی شورا در رسیدن به مرجعیت علمی در نقد کمک کنند.

منطق پژوهی منتشر شد

فصلنامه علمی - پژوهشی منطق پژوهی (سال پنجم، شماره اول، بهار و تابستان ۹۳) منتشر شد.

- ریشه‌یابی شبهه معدوم مطلق در فلسفه یونان / مهدی اسدی
- دیالکتیک افلاتون در جهان عربی / داریوش درویشی
- نظریه وجود ذهنی ابن‌سینا در برابر بالفعل‌گرایی غیر جدی و امکان‌گرایی / علیرضا دستافشان و آذر کریمی
- انسان، مجهول مطلق، و خبر؛ در پاسخ به یک نقد / رحمان شریف‌زاده و محمدعلی حجتی
- بنیادهای مابعدالطبیعی منطق لایبنیتس از نظر هیدگر / مینا قاجارگر
- شاه‌برهان؛ پشتوانه موجهات دتودوروس / فرشته نباتی

تسلیت

دکتر صادق آیینه‌وند رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در پیامی، درگذشت والده مکرمه دکتر اصغر باقری مدیر امور اداری پژوهشگاه را تسلیت گفت و از خداوند قادر منان برای آن مرحومه غفران الهی و برای بازماندگان، صبر جمیل و اجر جزیل مسئلت کرد.

تفاهم‌نامه همکاری بین پژوهشگاه علوم انسانی و دانشگاه فارابی (آلماتی) قزاقستان امضا شد

تلاش کند تا این کشور بیشتر به ایرانیان معرفی شود و همچنین ارتباط پژوهشگران این دو کشور گسترش پیدا کند.

دکتر بروجردی معاون فرهنگی اجتماعی پژوهشگاه نیز در ادامه به مفاد این تفاهم‌نامه اشاره کردند که شامل تبادل دانشجو بین این دو نهاد در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری در رشته‌های ادبیات فارسی و زبان‌شناسی، تبادل اساتید بین دو نهاد و انجام کار مطالعاتی مشترک در زمینه‌های باستان‌شناسی و تمدن ایرانی و تمدن قزاقستان، چاپ کتاب‌های مفید و لازم در زمینه‌های مورد نظر پژوهشگاه و دانشگاه فارابی و چاپ مقالات اساتید پژوهشگاه و همچنین دانشگاه فارابی در نشریات علمی پژوهشی هر دو نهاد است.

دکتر گالیم خیر موتانوف رییس دانشگاه آلماتی نیز همکاری این دو نهاد علمی را بسیار مهم دانست و آن را آغازی برای همکاری علمی بین دانشگاه‌های قزاقستان و ایران قلمداد کرد که باعث گسترش فعالیت‌های علمی می‌شود. وی افزود: آلماتی در سال ۲۰۱۵ به مرکز فعالیت‌های اسلامی برگزیده شده است که در دیدار یکی از روسای ایرانی در قزاقستان قرار شد که مرکز فعالیت‌های اسلامی در آنجا دایر شود. دکتر قبادی معاون پژوهشی پژوهشگاه نیز همکاری ایران و قزاقستان در زمینه ادبیات فارسی و ادبیات قزاقستان را بسیار مفید دانست. دکتر فاضلی رییس پژوهشگاه علوم اجتماعی گفت: ایرانیان اطلاعات و تصویر کمی از قزاقستان دارند و بهتر است که دولت قزاقستان

تفاهم‌نامه همکاری بین پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و دانشگاه فارابی آلماتی با حضور دکتر صادق آیینه‌وند رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و رئیس دانشگاه فارابی و عبدی بیک مولدایف راین فرهنگی قزاقستان، هم‌زمان با روز ملی قزاقستان در پژوهشگاه امضا شد و سپس نشان زرین دانشگاه فارابی به مناسبت هشتادمین سال تأسیس دانشگاه فارابی قزاقستان توسط رئیس به دکتر صادق آیینه‌وند رییس پژوهشگاه اهدا شد.

دکتر صادق آیینه‌وند رییس پژوهشگاه هم‌زمان شدن هفته پژوهش با امضای این تفاهم‌نامه همکاری را به فال نیک گرفت و ابراز امیدواری کرد که این تفاهم‌نامه باعث فعالیت‌های گسترده پژوهشی دو کشور شود.

بررسی جنگ‌های ایران و روس با تأکید بر هویت ملی (نیمه اول قرن ۱۳ ه. ق) در پژوهشکده اندیشه سیاسی، انقلاب و تمدن اسلامی

دکتر فرهاد زیویار

و جنبه‌های معنوی هم‌سان بود، در شرایط تحول و تطور قرار گرفت و مفهوم جنگ هم در ادبیات سیاسی و نظامی ایران به همین وضعیت دچار شد. در این جنگ دست‌آوردهای مثبت و زیان‌هایی بسیاری داشتیم.

کوچک‌شدن جغرافیای سیاسی ایران؛ تهاجم فرهنگی؛ تحمیل کاپیتالیسم؛ تضعیف حاکمیت؛ فتنه داخلی و خارجی همچون بایه؛ آلودگی دربار نمونه‌هایی از زیان‌های وارده به ایران است.

همچنین در این دوره است که برای اولین بار، استعمار با همه وجود حس می‌شود. طرح بدون مطالعه اعزام محصلان به خارج نیز به‌طور تقریبی، ادوار بعدی تاریخ تحولات ما را تحت‌الشعاع قرار داد.

اما دست‌آوردهای مهمی نیز داشتیم. داشته‌های ملی و دینی ما با رویکردی نوین کاربرد پیدا کرد. مقابله با استعمار، بیداری اسلامی، جنگ‌های جهادگونه، حرکت‌های دین‌مدارانه مردمی (قتل گریبایدوف)، ادبیات جهاد و مقاومت و حساسیت مضاعف در مقابل استعمار از نکاتی است که به وضوح در این دوره قابل رصد و ریشه‌یابی است. خلاصه اینکه اگر هویت ملی را یک مقوله پویا و به-عنوان یک عامل برای پیوستگی داخلی و بقا یک جامعه در مقابل تعارضات و تهاجمات خارجی در طول یک روند تاریخی بلندمدت در نظر بگیریم در این مواجهه مستقیم با غرب، دچار تغییر و تحول و باز تعریف شده است.

جنگ‌های ایران و روس، با روی کار آمدن سلسله قاجار مقارن است. ایل قاجار یکی از طوایف قدرتمند در زمان صفویه بوده و کثرت در جمعیت، تعصبات و انسجام ایلی این خاندان سرآمد همه طوایف ایران بوده است. با تشکیل اولین دولت ملی ایران در زمان صفویه و طرح مترقی بهره‌گیری از همه ظرفیت‌های سیاسی و اجتماعی ایران توسط موسسین دولت صفوی، این ایل هم در کنار سایر طوایف در استقلال و انسجام ملی ایران نقش مؤثر و شایسته‌ای ایفا کرد. اما این طرح مترقی در کش‌وقوس‌ها و فراز و فرودهای سیاسی اجتماعی مغفول واقع شد و با حمله افغانه و کشمکش‌های به وجود آمده تحت تأثیر رقابت‌های ایلی قرار گرفت و فرجام این دست‌آورد ملی در این دوره به عقب برگردانده شد.

در مطالعاتی که برای انجام این پژوهش صورت داده شده، صرف‌نظر از وقایع جنگ که از نظر دور نمانده است سوال‌های مهم‌تری هم مطرح است که در این مجال بیشتر مورد توجه قرار گرفته‌اند. این دوره و جنگ‌های ایران و روس بر هویت ملی ما چه تأثیری داشته است و چرا این جنگ‌ها مهم هستند؟

باید اذعان داشت که بسیاری از مؤلفه‌های هویت ملی با جنگ‌های ایران و روس دچار تغییر و تحول شد. مفاهیمی چون ملت و هویت ملی و جنگ جزء این موارد است، برای نمونه، مفهوم ملت که تا این دوره با تعبیری معادل دین و اعتقادات دینی، مطلق علوم و معارف بشری

سیرت کلینی منتشر شد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سیرت کلینی را که به زندگی‌نامه محمد بن یعقوب بن اسحاق کلینی رازی می‌پردازد، منتشر کرد. در آغاز این کتاب که نویسنده‌اش حسین علی محفوظ است، پیشگفتاری از علی‌رضا میرزا محمد، مترجم کتاب دیده می‌شود که وی در آن، به مزیت‌های این کتاب اعم از باز نمودن تمامی زوایای حیات شکوهمند و پویای شیخ کلینی و اسلوب نگارش استوار آن اشاره کرده است.

در ادامه مباحثی چون «حدیث از دیدگاه شیعه»، «زادگاه کلینی»، «شخصیت کلینی»، «استادان کلینی»، «شاگردان کلینی»، «تالیفات کلینی» پرداخته شده است. نویسنده در بخش «زادگاه کلینی» به معرفی منطقه‌هایی که به نام کلین خوانده می‌شوند، اشاره کرده است و سپس روستای کلین در فساپویه را زادگاه کلینی دانسته است.

در ادامه از شخصیت کلینی سخن رفته است که وی به خاندانی پاک‌نژاد و نیکو اصل در کلین منسوب بوده و زعیم و پیشوای شیعیان در ری بوده است. در ادامه کتاب از استادان و شاگردان کلینی سخن به میان آمده است و سپس به تالیفات کلینی شامل تفسیر الروایا، الرجال، الکافی پرداخته شده است. الکافی یکی از کتاب‌های مهم وی است که به کتاب کلینی شهرت یافته است. درگذشت کلینی به سال ۳۲۹ هجری در بغداد بوده است و در سمت غربی باب الکوفه بغداد به خاک سپرده شده است.

این کتاب که در ۵۰۰ نسخه و به بهای ۶۰۰۰ تومان منتشر شده منبع بسیار ارزنده و مهمی برای شناخت کلینی است.

ارتقاء

طی دو ماه گذشته، همکاران محترم اعضای هیئت علمی:

دکتر بیوک محمدی، دانشیار پژوهشی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در پژوهشگاه علوم اجتماعی، به مقام استادی پژوهش؛

دکتر سیروس نصرالله‌زاده، استادیار پژوهشی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در پژوهشگاه زبان‌شناسی، به مقام دانشیاری پژوهش؛

دکتر نعمت‌الله قاضی، استادیار پژوهشی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در پژوهشگاه علوم اجتماعی، به مقام دانشیاری پژوهش؛

دکتر سیدجواد میری، استادیار پژوهشی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در پژوهشگاه علوم اجتماعی، به مقام دانشیاری پژوهش؛

دکتر زهرا پارساپور، استادیار پژوهشی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در پژوهشگاه ادبیات، به مقام دانشیاری پژوهش؛

دکتر داوود مهدوی‌زادگان، استادیار پژوهشی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در پژوهشگاه نظریه پردازی سیاسی و روابط بین‌الملل، به مقام دانشیاری پژوهش؛

سرکار خانم زهره عطایی آشتیانی، مربی پژوهشی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در مرکز اسناد فرهنگی آسیا، به مقام استادیاری پژوهش ارتقاء یافتند.

پژوهشگاه این مقام را به اعضای محترم هیئت علمی خود، تبریک می‌گوید.

فصلنامه علمی - پژوهشی حکمت معاصر

منتشر شد

شماره پنجم فصلنامه علمی - پژوهشی حکمت معاصر (سال پنجم، شماره سوم، پاییز ۹۳) منتشر شد در این مجله مقاله‌های زیر چاپ شده است:

- فرایند حصول شناخت آدمی در فلسفه صدرالمآلهین شیرازی / محمدرضا بلانیان و مرتضی حاج‌حسینی
- مقایسه مبانی و راه‌حل‌های ابن‌سینا و ملاصدرا برای نفی تناسخ / فروغ رحیم‌پور
- جایگاه اصول اعتقادات شیعه دوازده‌امامی در آثار شیعه‌شناسان غربی / مریم صانع‌پور
- حدوث و بقای نفس ناطقه و نفس استعلایی؛ از دیدگاه ملاصدرا و کانت / محمدکاظم علمی سولا و طوبی لعل صاحبی
- روح بخاری در فلسفه اسلامی و در حکمت معاصر / محمد میری
- شطحیات عرفانی از منظر منطق و تفکر فازی / هادی وکیلی و پریسا گودرزی

کتاب الهیات نجات منتشر شد

جلد نخست کتاب الهیات نجات، به کوشش حسین کلباسی اشتیری، توسط پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، منتشر شد.

کتاب الهیات نجات، حاصل سخنرانی‌های آیت‌الله سیدحسن سعادت مصطفوی، درباره بخش الهیات کتاب نجات ابوعلی سینا در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی است که حسین کلباسی اشتیری، سخنرانی‌های وی را در قالب کتابی تدوین کرده است.

کتاب دربردارنده ۴۶ فصل همراه با بخش نمایه است و در آغاز این کتاب آمده است: «کتاب نجات، تقریباً مختصر کتاب شفا شیخ الرییس است. یعنی شیخ همان‌طور که در همه چیز نبوغ دارد، در تلخیص کلامش هم برای اینکه چیزی فوت نشود، مهارت دارد، از این‌رو، آنچه در شفا هست، در نجات هم آمده است، غیر از اینکه، آنجا توضیحات بیشتری داده شده، مثال‌هایی آورده شده و در عین حال چیزی از مطالب نیر فوت نشده است...»

کتاب الهیات نجات، در ۱۰۰۰ نسخه با جلد سخت منتشر شده و به بهای ۲۵ هزار تومان در دسترس علاقه‌مندان قرار گرفته است.

خلیج فارس نماد جاودانگی ایران

نمایشگاه نقشه‌های خلیج فارس با عنوان خلیج فارس نماد جاودانگی ایران، به مناسبت هفته پژوهش توسط کتابخانه مرکزی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی راه‌اندازی شده است. این نمایشگاه حاوی ۲۰ نقشه تاریخی و کهن از خلیج فارس است که در کتاب‌های لاتین قدیمی چاپ شده‌اند. قابل ذکر است، تمامی این نقشه‌ها و کتاب‌های آن در گنجینه کتاب‌های لاتین کتابخانه مرکزی پژوهشگاه موجود هستند و این نقشه‌ها تنها بخشی از نقشه‌های کهن خلیج فارس موجود در کتابخانه است. قدیمی‌ترین این نقشه‌ها ترسیم شده به سال ۱۶۶۵م. و جدیدترین آن‌ها مربوط به سال ۱۹۳۰م. است. در تمامی این نقشه‌ها نام زیبای خلیج فارس به روشنی حک شده است و نشان از حقانیت تاریخی این نام دارد. از نکات جالب توجه این نمایشگاه نقشه‌ای تاریخی مربوط به سال ۱۷۳۲م. است که در جلد پنجم کتاب Hedendaegsche historie چاپ شده است. در این کتاب در ۲ نقشه خلیج فارس ترسیم و به همین نام نشان داده شده است ولی در نسخه اسکن شده این کتاب که در فضای مجازی موجود است هیچ‌کدام از این نقشه‌ها وجود ندارند. قابل توجه است که اصل این کتاب و نقشه‌ها در گنجینه کتاب‌های لاتین کتابخانه پژوهشگاه موجود هستند.

مناظره کرامت انسانی از دیدگاه اسلام

در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

موجود زنده کرامت دارد ولی کرامت انسانی به ماهو انسان مطرح است. چراکه انسان حق فکر کردن دارد. وقتی که خداوند به انسان قدرت فکر و عقل داده و به نوعی قدرت فکری را هم به او داده است.

بنابراین در قدم اول مبنای کرامت را باید اثبات کرد، دوم رابطه حقوق انسان را باید مشخص ساخت، قدم سوم باید مشخص کرد حقوق برخاسته از کرامت انسان دارای چه محدودیت‌هایی است.

وی گفت: علامه طباطبایی در تفسیر المیزان می‌گوید که کرامتی که خداوند فرموده کفار را هم شامل می‌شود. ما انسان‌ها می‌خواهیم در کره زمین زندگی کنیم، آیا بدون قبول کرامت در انسان‌ها امکان همزیستی وجود دارد؟ و آن‌هایی که نشستند و اعلامیه جهانی حقوق بشر را نوشته‌اند دنبال راه‌حل عمل در شرایط جهانی بودند؟ در ادامه حجت‌الاسلام غروی‌ان اظهار داشت: فرمایشی که جناب سروش محلاتی مطرح کردند مربوط به آیت‌الله جوادی آملی است، منتها من هم با ایشان همراهی می‌کنم. بحث مهم جناب سروش این است که آنچه در بحث کرامت امروز مطرح است، مسئله دین است. اینکه آیا انسان باید برای کرامت داشتن دین‌دار باشد یا کافر و مؤمن فرقی ندارد؟ استدلال سروش بر لغت «کَرَمًا» در قرآن کریم ممکن است، اما این‌طور می‌توان گفت که همه انسان‌ها دین‌دارند. دین عنصری بین همه انسان‌هاست که به تعبیر قرآن تبدیلی برای آن نیست. این دین اگر مراد باشد شامل همه انسان‌ها می‌شود.

آیت‌الله جوادی آملی همین‌طور انسان را موجود متألّه می‌دانند، اما با توجه به تفاوت‌های کفر و ایمان باید گفت که نگاه فقهی با نگاه غیر ایدئولوژیک متفاوت است. البته انسان‌ها فطرتاً پاک هستند و به لحاظ ایمان فطری هم کرامت انسانی دارند و ملاک آن کرامت نیز ایمانشان است، یعنی بالقوه هم مؤمن‌اند و هم کرامت ذاتی دارند. اما الآن به ادیان کره زمین نگاه کنیم، همه خود را مؤمن و خداپرست می‌دانند و دارای کرامت انسانی، ما نمی‌توانیم خود را قاضی کنیم که ایمان ما درست است و کفر، هر چیزی غیر از باور ماست. ما تفاسیر مختلفی از اسلام و نگاه‌های متفاوتی داریم. برای انسان‌ها نیز حقوقی قائل هستیم. اگر در گوشه‌ای از جهان به حکومت یا ملتی ظلم می‌شود ما مسئولیت داریم و وارد کارزار می‌شویم. حجت‌الاسلام سروش محلاتی با اشاره به اینکه متأسفانه دیدگاه کرامت انسانی در فقه خیلی مورد توجه قرار نگرفته است، گفت: حال باید بررسی کرد که آیا ظرفیت نداشته یا اینکه اصل قرار نگرفته است. در اندیشه اسلامی، کرامت ارزشی و اکتسابی محوری دارد. علامه جعفری نیز در اندیشه اسلامی برای کرامت ارزشی خیلی اهمیت قائل هستند. اینجا بگویم که بنده نمی‌خواستم اسم اشخاص برده شود، ولی حال که برده شد، باید بگویم که آنچه آیت‌الله جوادی آملی گفتند با این توجیهات قابل بحث نیست، چراکه ایشان تصریح کرده‌اند، انسان آنگاه خلیفه است که اولاً مستخلف عنه را بفهمد و ثانیاً آن را اجرا کند، الآن آیا مردم چین فرمایش خدا را اجرا می‌کنند؟ بنابراین، معنای فرمایش استاد جوادی آملی این نیست. وی افزود: استاد غروی‌ان هم اگر بفرمایند که ملاک دین فطری است، باید گفت

مناظره کرامت انسانی از دیدگاه اسلام، به کوشش معاونت فرهنگی و اجتماعی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، بین حجج‌الاسلام محمد سروش محلاتی و محسن غروی‌ان از اساتید حوزه و دانشگاه روز دوشنبه ۸ دی‌ماه ساعت ۱۴ در سالن حکمت پژوهشگاه برگزار شد.

در ابتدا دکتر اشرف بروجردی معاون فرهنگی اجتماعی پژوهشگاه به کرامت انسانی اشاره کرد و گفت: در بحث ذاتی یا اکتسابی بودن کرامت انسانی در بین علما اختلاف نظرهایی وجود دارد و ما نیز در جهت اعتلای اندیشه و رشد و توسعه مفاهیم دینی و معارف الهی می‌خواهیم گامی برداریم.

محمدحسن ضیایی فر، دبیر کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران گفت: در زمانه‌ای این جلسه را برگزار می‌کنیم که همه مکاتب فکری و مدعیان حقوق بشر در تلاش‌اند تا کرامت انسانی را مورد صیانت قرار دهند و بتوانند مخاطبان سطح جهان را به خود جذب کنند.

وی ادامه داد: امروزه در زمینه کرامت انسانی و حقوق انسانی تحقیقات گسترده و تفسیرهای متعدد به زبان‌های مختلف انجام شده، به عنوان مثال در اسپانیا یک کتاب ۸۰۰ صفحه‌ای با موضوع کرامت انسانی، نوشته شده است.

سپس حجت‌الاسلام محسن غروی‌ان تصریح کرد: امروزه درباره موضوع کرامت انسانی تحقیقات گسترده‌ای در حال انجام است. از سال ۲۰۱۰ به بعد ده‌ها کتاب و مقاله با تفسیرهای گوناگون، در کشورهای مختلف به زبان‌های متعدد نوشته شده است.

وی بیان کرد: ما اگر به موضوع کرامت انسانی فیلسوفانه بخواهیم نگاه کنیم، ابتدا باید یک جایگاه برای انسان تعریف کنیم.

وی گفت: این مناظره نظرهای مختلفی دربر خواهد داشت. در بحث‌هایی هم که درباره کرامت انسانی می‌شود ما راهی نداریم جز اینکه بحث فلسفی داشته باشیم. نکته دیگر اینکه ما می‌توانیم کرامت ذاتی را تقویت کنیم. در همه انسان‌ها کرامت ذاتی وجود دارد، به دلیل اینکه خداوند یکی از صفات و اسماء خودش را در وجود انسان متجلی کرده که آن، حیات است. بر همین اساس، برای همه انسان‌ها کرامت و ارزشی ذاتی قائل می‌شویم.

حجت‌الاسلام سروش محلاتی نیز در پاسخ، گفت: اگر کرامت ذاتی است، همه انسان‌ها از کرامت مشترکی برخوردار هستند، که جنسیت، ملیت و دین هیچ دخالتی در آن ندارد و اگر به کرامت ذاتی قائل نشدیم می‌توان نظریه‌های مختلفی را بیان کرد، از جمله اینکه کرامت انسانی ناشی از دین‌داری اوست و کسی که دین را نپذیرد از کرامت برخوردار نیست.

وی ادامه داد: بر اساس دیدگاه یکی از علما در کشور ما، زمانی انسان خلیفه‌الله است که خداوند را بشناسد و دستورات او را اجرا کند و اگر جای خداوند بنشیند و حرف خودش را بزند او خلیفه‌الله نیست. پس لقب «کَرَمًا» نمی‌گیرد، یعنی کرامت هم ندارد. آنچه بنده در این جلسه ادعا دارم این است که کرامت ذاتی، نه به نحوی که حاج آقا غروی‌ان فرمودند، منشأ آن باید حیات باشد و در مرحله‌ای هر

جهان امروز با فتاوی علمای تغییر می‌کند، من از بیرون که سیر افکار فقهی و فلسفی و انسان‌شناختی را رصد می‌کنم، می‌بینم که ضرورت‌های زمان، فقه‌های ما را وادار می‌کند فتاوی جدید بدهند که بحث کرامت ذاتی انسان و کرامت کفار و طهارت کفار از این دست است. الآن نظریه مشهوری دارند و می‌گویند کفار اهل کتاب پاک هستند، ولی زمانی می‌گفتند کفار کلاً طاهر نیستند.

تفاهم‌نامه همکاری پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با مرکز مطالعات راهبردی و آموزش وزارت کشور

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و مرکز راهبردی و آموزش وزارت کشور در چارچوب اصل ضرورت توسعه همکاری علمی بین مراکز مختلف آموزشی، پژوهشی و اجرایی، برای تحقق اهداف سند چشم‌انداز کشور و نقشه جامع علمی کشور جهت بهره‌مندی از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های متقابل به عقد تفاهم‌نامه اقدام کردند.

این مهم به‌منظور ارتقای جایگاه و کارآمدی رشته‌های علوم انسانی در کشور و کاربردی کردن نتایج تحقیقات علمی انجام گرفت. تفاهم‌نامه مذکور در راستای اجرایی کردن مفاد توافق‌نامه همکاری علمی و فناوری به‌منظور اجرای طرح کلان ملی مطالعات امنیت اجتماعی صورت می‌گرفت.

این تفاهم‌نامه در تاریخ ۱۷ آذر ۱۳۹۳ توسط دکتر صادق آیین‌وند رییس پژوهشگاه علوم انسانی و دکتر اصغر افتخاری رییس مرکز مطالعات راهبردی و آموزش وزارت کشور به‌توشیح رسید که در آن هر دو طرف بر لزوم کاربردی نمودن علم تأکید کردند. با توجه به اهمیت موضوع مطالعات امنیت اجتماعی به‌خصوص در جهان امروزی و در کشور ما ایران که متأثر از وضعیت منطقه خاورمیانه و الزامات درونی خود است، پژوهشگاه علوم انسانی و مرکز مطالعات راهبردی تأکید به‌خصوصی بر لزوم انجام این دست همکاری‌های عالمانه و پژوهش‌محور داشته و از این‌رو اقدام به عقد این تفاهم‌نامه کردند. از اهم موضوعاتی که در این تفاهم‌نامه مورد تأکید طرفین قرار گرفت، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱- ارائه گزارش‌های راهبردی از سوی مدیریت طرح کلان ملی مطالعات امنیت اجتماعی، مبنی بر یافته‌های تحقیق به منظور بررسی و درنهایت ارائه راهکار عملی برای کاربرد در حوزه مدیریت امنیت اجتماعی در کشور؛
- ۲- تدوین پیش‌نویس سیاست‌ها، راهبردها، طرح‌ها و ضوابط و مقررات، برای طرح در شورای امنیت و شورای اجتماعی به منظور کمک به کاربست نتایج تحقیقات طرح کلان؛
- ۳- اجرای طرح‌های تحقیقاتی مورد سفارش وزارت کشور در سایر موضوعات؛
- ۴- اطلاع‌رسانی منسجم و مستمر درباره مراحل و نتایج همکاری مشترک از طریق پورتال وزارت کشور و پژوهشگاه با رعایت ضوابط و مقررات جاری کشور و طبقه‌بندی اطلاعات مربوط.

که دین فطری بالقوه است نه بالفعل. تصور کنید افرادی که بالفعل کافرند را بگوییم بالقوه در فطریشان خدانشناس هستند، اگر دین بالقوه شود، ملاک کرامت هم بالقوه است، احکام کرامت هم بالقوه می‌شود. اما ما می‌خواهیم کرامت بالفعل ایجاد کنیم، چرا که با آن‌ها چیزی به‌دست نمی‌آید، پس این مشکلی را حل نمی‌کند. نکته دیگر این است که اصلاً ایمان از بیخ و بُن ملاک کرامت ذاتی نیست، اگر بناست بر اساس ایمان کرامت ذاتی تعریف شود چرا اجنه را نمی‌گوییم دارای کرامت‌اند؟ مگر آن‌ها مؤمن ندارند؟ آن‌ها هم مسلمان دارند و سؤالات شرعی خود را از پیغمبر (ص) می‌پرسیدند. ملائکه چطور؟ آن‌ها مؤمن هستند یا خیر؟ اما بحث روی کرامت انسانی است ما باید امتیاز انسان را نشان دهیم، اگر از مشترکات انسان و موجودات دیگر بگذریم، مسئله کرامت انسان پاسخ خود را پیدا نمی‌کند.

حجت‌الاسلام محلاتی ادامه داد: مسئله دیگر این است که آنچه آقای غرویان گفت که «کرامت و مبنای کفر و ایمان را برای همه قرار می‌دهیم و می‌گوییم همه از دین برخوردار هستند و کرامت دارند»، پس کسانی که دین ندارند چه؟ بازهم خودشان گفتند که ما نباید قضاوت کنیم که کسی دین ندارد. بنابراین، من می‌گویم اگر این مطلب اینجا گفته شود همه‌جا باید مطرح شود، پس چرا جاهای دیگر احکام کفر را مترتب می‌کنیم؟

وی افزود: متأسفانه ما در یک سیری قرار گرفتیم که این سیر آینده‌روشنی ندارد. سال ۱۳۵۷ انقلاب ایران پیروز شد. بلافاصله چند ماه بعد مجلس تدوین قانون اساسی تشکیل شد. شخصیت اول جامعه فکری بین علما شهید مطهری بود و در همان ردیف مرحوم شهید بهشتی قرار داشت. ما آن زمان وقتی کتاب‌های آن‌ها را می‌خواندیم، آینده حکومت را ترسیم می‌کردیم. در آن‌ها خیلی به سهولت کرامت ذاتی انسان بحث شده است. به‌طور مثال، در کتاب «نظام حقوقی زن در اسلام» آقای مطهری بحث کرده که مبنای اعلامیه حقوق بشر کرامت انسانی است، اما او بعد گفت که این‌ها به لحاظ فلسفی از اثبات کرامت عاجزند، بنابراین، ما این سرمایه را داشتیم و ششمین اصل در بند دوم قانون اساسی مان نیز کرامت انسان است. متأسفانه بعد از یکی دو دهه هبوط کردیم که این حرف‌ها با دین و مذهب نمی‌سازد و هر کسی که دین دارد کرامت ذاتی دارد و بالعکس، غیر از این کسانی که شهروند جمهوری اسلامی بشوند نیز کرامت دارند و کسانی که در صدد براندازی نظام باشند، تا مفسد فی الارض هم کشیده می‌شوند.

وی در پایان گفت: امیدواریم مسیر ما به جاهای خطرناک نینجامد. وضع ما واقعاً چگونه است؟ یک زمان، اصولی داشتیم. مرحوم علامه طباطبایی در تفسیر المیزان به ارتباط انسان و خدا اشاره کردند پس اولاً کرامت ذاتی به لحاظ مبانی اسلامی قابل دفاع است و ثانیاً اگر نباشد ما باید مبنای جایگزین را برای آن معرفی کنیم و به دنیا بگوییم طبق چه منطقی با شما حرف می‌زنیم؟ ثالثاً جریان عمومی بحث کرامت و تفکر در جامعه ما دچار چالش شده است و باید به‌هرحال متفکرین جامعه این معضل را حل کنند و پاسخ روشنی داشته باشند و به مردم بگویند مبنای کار ما درباره کرامت چیست و چگونه باید عمل کنیم. تا کی باید استخوان‌لای‌زخم بگذاریم و در لفافه سخن بگوییم؟

حجت‌الاسلام غرویان در مقام پاسخ بیان داشت: البته این را بگوییم آقای سروش صریح نظرشان را گفتند، منتها بنده چند سال زودتر نظرم را گفتم و در سازمانی که کار می‌کردم آزادی تفکر نداشتم، بنابراین، از آنجا بیرون آمدم. استاد سروش گفتند راهی که ما می‌رویم پایانش معلوم نیست، ولی بنده می‌خواهم آن سمت قضیه را بگویم که ضرورت‌های زمان و تحقیقات علمای ما و اسلام‌شناسان ما را به سمتی می‌برد که به‌هرحال به‌طور ناخودآگاه بپذیریم یک سری واقعیت‌های

کتاب انسان کامل در متون عرفانی اسلامی منتشر شد

شاهین آریامنش: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با همکاری دانشگاه بین‌المللی اهل بیت، کتاب انسان کامل در متون عرفانی اسلامی، نوشته دکتر سید ابوالحسن مخزن موسوی را منتشر کرد.

دکتر سید ابوالحسن مخزن موسوی در پیشگفتار این کتاب، نخست به نگرش تاریخی درباره انسان کامل می‌پردازد که به احتمال در سده هفتم هجری، ابن عربی عنوان انسان کامل را به کار برده است و آغازگر نظامی نوین برای عرفان نظری است که این نظام را شاگردش صدرالدین قونوی ادامه می‌دهد. اما دیدگاه دیگر درباره به کارگیری عنوان انسان کامل، از آن نیکلسن است که از دید وی پیدایش عنوان انسان کامل به تاریخ شکل‌گیری تصوف بازمی‌گردد.

نویسنده در ادامه به پیشینه پژوهشی درباره انسان کامل می‌پردازد که مهم‌ترین منبع در این زمینه مربوط به عزیزالدین نسفی است که در نیمه دوم سده هفتم، رساله‌های خویش را به صورت کتاب با نام انسان کامل منتشر کرده است.

فصل نخست این کتاب «انسان در لغت و در قرآن» نام دارد که نویسنده با اشاره به مقایسه‌ی اللغة انسان را از ریشه انس دانسته است که به معنای ظهور هر چیزی است. نویسنده پس از این، به انسان در قرآن می‌پردازد. فصل دوم این کتاب «انسان کامل و قرآن» نام دارد که این چنین آغاز می‌شود: «انسان کامل، تجسم احکام و برنامه‌های قرآن و یا حقیقت قرآن است و قرآن همان شرح حال انسان کامل است ...» وی در ادامه انسان کامل را در اصطلاح اهل معرفت چنین معرفی می‌کند: «انسان کامل در اصطلاح اهل معرفت، همان کسی است که متصف به صفات و اخلاق الهی و دارای مرتبه خلافت الهی است که شامل مرتبه نبوت، رسالت، ولایت و امامت می‌شود و به هر کدام از آنها، عنوان انسان کامل اطلاق می‌شود و او نسخه حق است.»

موسوی در ادامه، نظریه انسان کامل را در مکاتب و ادیان دیگر بررسی می‌کند. نخست به آیین هندو و بودایی می‌پردازد که از دید وی، هر دوی این مکاتب، اساس‌شان بر ریاضت گذاشته شده است. تائویزم و کنفوسیائیزم به فرهنگ چینی نزدیک‌ترند، اما تعالیم کنفوسیائیزم با زندگی اجتماعی و نیازهای آن تناسب بیشتری دارد.

تعالیم مکتب کنفوسیوس، تعالیم دین زرتشت، تعالیم مانویت، عقاید مسیحیت، انسان کامل در اناجیل، تعریف خلافت، خلافت در قرآن کریم، مفهوم نجات در اسلام و مباحثی از این دست، از دیگر مطالب این کتاب است.

کتاب انسان کامل در متون عرفانی اسلامی، در ۱۰۰۰ نسخه منتشر شده و به بهای ۳۰ هزار تومان در دسترس علاقه‌مندان قرار گرفته است.

کهن‌نامه ادب پارسی چاپ شد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، شماره جدید فصلنامه علمی - پژوهشی کهن‌نامه ادب پارسی (سال پنجم شماره اول، بهار ۱۳۹۳) را منتشر کرد.

در این شماره، مقاله‌های زیر چاپ شده است:

- نقدی بر فرهنگ انجمن‌آرای ناصری / بهمن افشانی آقاجری و ابوالقاسم رادفر
- شیوه داستان‌پردازی در سمک عیار / مریم ایرانمنش و سیدمرتضی هاشمی
- آینه؛ جنگ‌ابزاری ناشناخته در آوردگاه / تقی پورنامداریان و معصومه سام خانیانی
- تحلیل انتقادی گفتمان قصیده‌ای از سنایی غزنوی / نجمه حسینی سروری
- معرفی و بررسی نسخه‌ای ناشناخته و بی‌نظیر از تاریخ نگارستان احمد غفاری / سمیرا رستمی، جمشید مظاهری، و عطاء محمد رادمنش
- بازتاب تاریخ عهد غزنوی در دیوان فرخی / فروغ سلطانیه
- نسبت تألیفات بلاغی شرف‌الدین رامی با اشعار سبک عراقی / ناصر محسنی‌نیا و مجاهد غلامی

برگزاری همایش بین‌المللی حکومت علوی

دکتر جنیدی رئیس مرکز تحقیقات امام علی (ع) وابسته به پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با حضور در دانشگاه مفید با معاونان آموزشی، پژوهشی دانشگاه مفید و اعضای هیئت علمی برگزاری همایش بین‌المللی حکومت علوی روز ۱۴ دی ماه ۱۳۹۳ دیدار کرد.

دکتر جنیدی در این دیدار ضمن استقبال از فعالیت‌های صورت گرفته توسط دبیرخانه همایش حکومت علوی با پیشنهاد دانشگاه مفید جهت برگزاری پیش‌نشست مشترک به میزبانی مرکز تحقیقات امام علی (ع) موافقت کرد.

گفتنی است تفاهم‌نامه همکاری فی مابین درباره برگزاری همایش بین‌المللی حکومت علوی و تبادل نشریات علمی مرتبط و ارائه مقالات علمی توسط پژوهشگران آن مرکز نیز به امضاء خواهد رسید.

انتصابات

دکتر صادق آیین‌وند، رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، در احکامی جداگانه:

۱- دکتر عبدالرحمان حسنی‌فر را به سمت مدیر تحصیلات تکمیلی پژوهشگاه و

۲- دکتر حمیدرضا دالوند را به سمت مدیر نظارت و ارزیابی پژوهشگاه منصوب کردند.

گزارش نشست‌های نظام سیاسی اسلام در آذرماه

پژوهشکده نظریه‌پردازی سیاسی و روابط بین‌الملل، دو نشست نظام سیاسی اسلام را در تاریخ‌های ۱۸ و ۲۵ آذر ۹۳ برگزار کرد. در نشست بیست‌ویکم، مسئله مهم «چگونگی برخورد نظام اسلامی با رژیم‌های اشغالگر؛ صهیونیسم» مورد بحث و بررسی قرار گرفت. ابتدا بر ضرورت بررسی ماهیت رژیم‌های اشغالگر مانند صهیونیسم در چارچوب نظام فکری و سیاسی اسلام، تأکید شد. سپس یکی از اساتید، به اختصار به سرگذشت دو واقعه مهم جهان اسلام در اوایل قرن بیستم اشاره کرد. یکی فروپاشی امپراتوری عثمانی و روی کار آمدن دولت آتاترک و دیگری تأسیس رژیم نامشروع اسرائیل در سرزمین‌های فلسطین در سال ۱۹۴۸ میلادی است.

عرب‌ها به دنبال شکل‌گیری رژیم اشغالگر قدس، دو رویکرد را در پیش گرفته‌اند. رویکرد اول ناسیونالیسم عربی است. دولت‌های عربی با این رویکرد در سال‌های ۱۹۶۷ و ۱۹۷۳ دو جنگ با اسرائیل به راه انداختند و در هر دو جنگ هم شکست خوردند. اما رویکرد دوم مبتنی بر نگاه اسلامی است و لایه‌های پایین کشورهای عربی یا گروه‌هایی مثل جهاد اسلامی مصر طرفدار آن است. دولت ترکیه هم در سال‌های اخیر روابط رسمی با اسرائیل برقرار کرده است. دولت پهلوی در ایران نیز، اگر چه رابطه رسمی با دولت صهیونیست نداشت، ولی نزدیکی راهبردی با آن رژیم برقرار کرد. این سیاست بعد از انقلاب اسلامی به‌طور کامل تغییر کرد و رژیم اسرائیل نامشروع دانسته شد. آنچه درباره رژیم اسرائیل مهم است، یکی وظیفه مسلمانان در دفاع از فلسطین و دیگری اراده این رژیم بر تصرف بیشتر سرزمین‌های اسلامی - از نیل تا فرات - است.

در اساس، شکل‌گیری دولت عثمانی در جهان اسلام طبیعی نبوده و آن دولت هیچ‌وقت در وضع باثباتی قرار نداشته است. عرب‌ها در طول ۴۰۰ سال همواره با عثمانی مشکل داشتند و همیشه در پی استقلال بودند. اما غربی‌ها و به‌ویژه دولت انگلیس، نگران جنبش استقلال خواهی عرب‌ها بود و سعی در کنترل آن داشت. در اصل، غربی‌ها با دولت عثمانی ضعیف شده و فرسوده مشکل چندانی نداشتند. جنگ جهانی اول فرصتی مناسب برای تحقق خواست عرب‌ها بود و این امر موجب نگرانی انگلیس‌ها بود. از این‌رو، در پی مقابله و انحراف استقلال خواهی عرب‌ها برآمدند. پروژه تأسیس اسرائیل را می‌توان در این رابطه تحلیل کرد که غربی‌ها برای مقابله با قدرت یافتن اعراب و استقلال خواهی آن‌ها، به تأسیس یک پایگاه نظامی که حافظ منافع غربی‌ها باشد، نیاز داشتند. یعنی از نظر آن‌ها شکل‌گیری دولت‌های عربی وابسته به غرب هم آن‌گونه که در ایران اتفاق افتاد کفایت نمی‌کرد. دولت اسرائیل همان پایگاه نظامی غرب در جهان اسلام است. طبیعی است که چنین دولت نظامی پایدار نمی‌ماند و به‌طور طبیعی جهان عرب تحمل پادگان نظامی به نام اسرائیل را ندارد. بنابراین، نامشروع و ناپایدار بودن اسرائیل از نظر عقل و شرع قابل توجه است. به هر حال، اسرائیل را نمی‌توان یک دولت یهودی دانست، بلکه همان پادگان نظامی استعمار غربی برای کنترل جهان اسلام است. مردمی

هم که در آنجا به‌سر می‌برند شبه‌نظامی هستند. به همین دلیل است که اغلب ساکنین سرزمین اشغالی دارای دو گذرنامه هستند. به هر حال، آنچه مسلم است ناپایداری اسرائیل است. اسرائیل زیر بار طرح بازگشت به مرزهای ۱۹۶۷ نمی‌رود. طرح دو دولت فلسطین و اسرائیل هم، راه به جایی نخواهد برد. اسرائیل به‌صورت طبیعی در حال محو شدن است. از طرف دیگر سیاست استکباری امریکا به بقای اسرائیل گره خورده و اگر دولتی بخواهد رابطه نزدیک با امریکا برقرار کند تنها راهش ارتباط با اسرائیل است که همان سیاست دولت پهلوی است. پس در این شرایط قصه رابطه با امریکا هم قابل حل نیست. همچنین، این بحث مطرح شد که ممکن نیست کارگزار جمهوری اسلامی ایران با نگاه مثبت با رژیم اسرائیل مواجه شود، زیرا نگاه مثبت از نفی استکبارستیزی با امریکا؛ نفی انقلاب اسلامی و نظام اسلامی و در نهایت به خوب دانستن رژیم سابق خواهد رسید. کارگزاری که نظام اسلامی را پذیرفته است، هرگز نمی‌تواند موجودیت اسرائیل را بپذیرد.

در ادامه گفته شد، یهودیان به دلیل روحیه اقتصادی و سرمایه‌سالاری که داشتند در دوره قرون وسطی به تدریج به قطب‌های سرمایه‌دار تبدیل شدند. به‌طوری که دولت‌های اروپایی برای هزینه‌های جاری یا جنگ‌ها و کشور گشایی‌هایشان به گرفتن وام از زرسالاران یهود وابسته شدند. این وابستگی دولت - ملت‌های اروپایی به زرسالاران یهودی موجب نفرت فراگیری نسبت به یهودیان شده بود. تأسیس دولت یهودی اسرائیل می‌تواند ریشه در چنین نفرتی داشته باشد. دولت‌های اروپایی بدهکار به زرسالاران یهودی با تأسیس رژیم اسرائیل به دو مقصود می‌رسیدند. نخست اینکه از شر وجود یهودیان زرسالار در اروپا نجات می‌یافتند و از سوی دیگر با تأسیس پادگان نظامی یهودی در قلب جهان اسلام، سلطه استعماری خود بر این مناطق را تحکیم می‌کردند.

در نشست بیست‌ودوم، به جنبه‌های فقهی تجاوز و اشغالگری پرداخته شد. از این‌رو، یکی از اساتید با استناد به آیات قرآن کریم وارد بحث شد. در این باره گفته شد بخشی از آیات قرآن کریم نفی ظلم کردن و ظلم‌پذیری (ظالم و مظلوم) است (بقره: ۲۸۹)؛ یعنی نه ظلم کنید و نه ظلمی را بپذیرید. اگر اشغالگری و تجاوز ظلم آشکار باشد؛ فرد و جامعه مسلمان نباید دست به تجاوز بزند و تجاوز را بپذیرد. در برخی آیات هم به جهاد و مقاتله با دشمن دعوت شده است. از سیاق این آیات معلوم می‌شود مقصود، جهاد با کفاری است که شهرهای مسلمان را به قصد شکست دادن و تسلط بر آن‌ها مورد تهاجم و تجاوز قرار می‌دهند. بنابراین، امر شده که با آنان وارد جنگ شوید (بقره: ۱۹۱). همچنین چون تجاوز فتنه‌ای عظیم است؛ بنابراین، امر به جهاد با تجاوزگران از باب فتنه‌انگیزی آنان است (انفاق: ۳۹). همچنین به آیه نفی سبیل (نساء: ۱۴۱) استناد شد زیرا تجاوز، راه نفوذ دشمن برای تسلط بر بلاد اسلامی است. در برخی آیات به‌صراحت به اشغال‌گری و آوارگی مسلمانان توسط دشمنان خدا اشاره شده است بنابراین، از مسلمانان خواسته شده است که دشمنان را از همان جایی که شما را اخراج کردند؛

اخراج کنید (بقره: ۱۹۱).

در ادامه به کلمه «یلونکم» در آیه شریفه «و قاتلوا الذین یلونکم من الکفار» (بقره: ۱۹۱) اشاره شد که مراد از این خطاب عموم مسلمانان است یعنی دفاع از هر ستم‌دیده‌ای در هر نقطه‌ای از جهان بر شما واجب است. هر جا که مسلمانی باشد بر سرنوشت ما تأثیرگذار است؛ پس باید از آنان دفاع کرد حتی اگر در امریکا باشد. همچنین، به این نکته اشاره شد که مبارزه با اسرائیل برای ملت ایران جنبه هویتی دارد. یعنی با نفی این مبارزه، هویت ایرانی - اسلامی مخدوش شده و در ابهام قرار می‌گیرد، چنان‌که رژیم پهلوی چنین قصدی را داشت؛ زیرا پهلوی، سخن‌گوی نظام سلطه جهانی بود، نه کارگزار ملت ایران.

کتاب الایرانیون و الادب العربی منتشر شد

کتاب الایرانیون و الادب العربی، المجلد الحادی عشر، اشعر و الشعراء، نوشته قیس آل‌قیس توسط پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در سال ۱۳۹۳ منتشر شد. این کتاب که به زبان عربی است در شمارگان ۵۰۰ جلد و به بهای ۳۰ هزار تومان در دسترس علاقه‌مندان ادبیات عرب قرار گرفته است.

یادبود دکتر هرمز میلانیان

به همت پژوهشکده زبان‌شناسی، مراسم یادبود دکتر هرمز میلانیان، در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با همکاری انجمن زبان‌شناسی ایران برگزار شد. دکتر میلانیان شاگرد آندره مارتینه و مترجم آثار وی به زبان فارسی، از پیشکسوتان گروه زبان‌شناسی دانشگاه تهران، عضو انجمن زبان‌شناسی پاریس و عضو انجمن جهانی زبان‌شناسی نقش‌گرا بود.

این مراسم با حضور اساتید و دانشجویان زبان‌شناسی و دوستان دکتر میلانیان در تاریخ ۵ آذر ۱۳۹۳ برگزار شد. در این مراسم دکتر محمدرضا باطنی، دکتر سید مصطفی عاصی، دکتر یحیی مدرسی، دکتر علیاشرف صادقی، دکتر محمد دبیرمقدم، دکتر هوشنگ رهنما، دکتر محمدتقی راشدمحصل، دکتر پروانه خسروی‌زاده، دکتر کتایون مزدپور، دکتر کورش صفوی و چند تن دیگر از دوستان و شاگردان وی سخنرانی کردند. در حاشیه برنامه یادبود، فیلمی از مراسم به خاک‌سپاری دکتر میلانیان در گورستان مونپارناس پاریس نمایش داده شد. استاد میلانیان در ۲۱ آبان ۱۳۹۳ در پاریس درگذشت.

گروه پژوهشی مطالعات زنان و نگاه کارشناسان به مباحث حوزه مربوط

گروه پژوهشی مطالعات زنان در ماه‌های آذر و دی با رویکردی فلسفی به مسائل زنان پرداخته است. در دو سخنرانی ارائه شده با عنوان «جنسیت و گفتار» و «اخلاق مراقبت زنانه» برخی مباحث اصلی در حوزه زبان‌شناسی و اخلاق از دیدگاه متفکران فمینیست بررسی و تحلیل شد.

همچنین، در نشست تخصصی معرفی و نقد «زن و قرآن» مباحث اصلی این کتاب و دیدگاه‌های نوآورانه آمنة ودود در تفسیر قرآن معرفی و تحلیل شد. در ادامه فعالیت‌های گروه، نشست تخصصی دیگری با عنوان نقد کتاب «جنسیت در آرای اخلاقی» با حضور اندیشمندان حوزه اخلاق و تاریخ به معرفی و نقد کتاب یاد شده با این پرسش اصلی که «جنسیت در شکل‌گیری نظام‌های اخلاقی از سه قرن پیش از اسلام تا قرن ۴ هجری که مصادف است با ایران ساسانی تا شکل‌گیری مکاتب فقهی چه نقشی ایفا کرده و تلقی از آن چگونه بوده است؟» پرداخته شد.

همچنین درباره اهداف گروه پژوهشی مطالعات زنان و با توجه به کثرت مقالات حوزه زن و خانواده، با پیگیری‌های مدیر اجرایی پژوهش‌نامه زنان، مقرر شد مجله مذکور از دو فصلنامه به فصلنامه تغییر کند.

برقراری اشتراک یک‌ساله پایگاه نشریات علمی نورمگز توسط کتابخانه پژوهشگاه

پایگاه مجلات تخصصی نور از مجموعه پایگاه‌های مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی است که وظیفه شناسایی و عرضه مجلات تخصصی علوم انسانی و اسلامی را بر عهده دارد. ایجاد گسترده‌ترین و کامل‌ترین آرشیو مجلات و مقالات علوم انسانی و علوم اسلامی در اینترنت یکی از مهم‌ترین اهداف راه‌اندازی پایگاه مجلات تخصصی بوده است. برخی از قابلیت‌های فراهم آمده در پایگاه مجلات به شرح ذیل است:

- ارائه مجلات به صورت تمام تصویر؛
- دریافت مقالات دلخواه با ساختار PDF و HTML؛
- جست‌وجوی ساده و پیشرفته با دامنه‌های مختلف؛
- بانک اطلاعات صاحبان آثار؛
- نقد مقاله‌های مجلات و مشاهده نقدهای دیگران.

همکاران و دانشجویان محترم پژوهشگاه برای استفاده و دریافت مقالات از آن، ابتدا بایستی پس از ورود به سایت پایگاه (www.noormags.com) با کلیک روی گزینه عضویت و پر کردن فرم مربوط، و ایجاد رمز عبور، عضو پایگاه شوند و پس از آن یک ایمیل فعال‌سازی برای آن‌ها ارسال می‌شود که با کلیک روی آن، حساب کاربری ایشان فعال شده و از این پس با داشتن نام کاربری (نشانی ایمیل) و رمز عبور می‌توانند در داخل پژوهشگاه، مقالات را دریافت کنند.

بانو گشسپ نامه تجدید چاپ شد

کتاب بانو گشسپ نامه، با تصحیح، توضیح و مقدمه دکتر روح انگیز کراچی، توسط پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی تجدید چاپ شد. منظومه بانو گشسپ نامه، یکی از حماسه های ملی ایران به زبان فارسی است که در شرح دلاوری های بانو گشسپ دختر رستم است. این منظومه در بحر متقارب و در حدود ۱۰۰۰ بیت است. دکتر کراچی در پیشگفتار این کتاب چنین اشاره کرده است که هدفش از بازشناسی این منظومه، نشان دادن تصویر منحصر به فرد بانوی ایرانی در ادبیات فارسی و همچنین دانستن انگیزه سرایش و ارزش های آن است که این قصه برآیند کدام نیاز روانی - اجتماعی و خواسته قوم ایرانی و نتیجه چه نوع سیاستی بوده که در قالب پهلوان بانویی تجلی کرده است.

ظاهراً بانو گشسپ نامه تنها حماسه ملی ایران زمین است که پهلوان بانویی، قهرمان داستان است و در وصف جنگاوری هایش منظومه ای حماسی سروده شده است. نام سراینده این منظومه روشن نیست اما ژول مول به استناد بیتی، آن را مسلمان می داند. اما نکته در خور نگرش، آغاز این کتاب به رسم زرتشتیان، با عبارت «به نام ایزد بخشاینده بخشایشگر مهربان» است.

نویسنده در بخشی، به نام بانو گشسپ می پردازد که از دید زبان شناسی تاریخی به دوره فارسی میانه تعلق دارد و ترکیبی است از بانوک + گشن + اسپ. در فارسی میانه، بانوک یا بانوی به معنی زن بزرگ زاده است و گشن به معنی نر، جوان و دلیر. بانو گشسپ را می توانارنده اسب نر یا پهلوانی مونث دانست که چون مردان صاحب اسبی نر بوده است.

بانو گشسب (دختر رستم) خواستگاران فراوانی داشت که هر کدام از این خواستگاران، هر کدام پهلوان بوده اند و هر کدام ماجرای داشته اند. در گشسب نامه سرانجام برادر رهام یعنی گیو موفق می شود با او ازدواج کند.

این کتاب که در ۵۰۰ نسخه و به بهای ۱۵ هزار تومان منتشر شده، جستار بسیار ارزشمندی برای علاقه مندان به تاریخ، ادبیات و فرهنگ کهن ایران زمین است.

از تاریخ یک دی ماه در تئاتر سنگلج نمایشنامه ای بر اساس کتاب بانو گشسپ نامه روی صحنه نمایش است. به همت معاونت فرهنگی اجتماعی پژوهشگاه، بلیط این نمایش تهیه شد و همکاران پژوهشگاه مشتاقانه به تماشای آن در تئاتر سنگلج حضور یافتند.

مطالعه ای درباره نظریه های فلسفی ابن سینا و ملاصدرا ی شیرازی منتشر شد

کتاب مطالعه ای درباره نظریه های فلسفی ابن سینا و ملاصدرا ی شیرازی که شامل مقاله هایی از استادان کشورهایی چون ایران، تونس، عراق، مصر، فرانسه و آلمان است با مشارکت آکادمی علوم تونس (بیت الحکمه) و پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در ۵۲۰ صفحه منتشر شد.

این کتاب که به کوشش مقدار عرفه منسیه منتشر شده، دارای دو بخش عربی و لاتین (انگلیسی و فرانسوی) است که در آن تلاش بر این بوده است که فلسفه اسلامی به عنوان سنت اندیشه ای پویا در عالم معاصر و در مواجهه با تحله های دیگر فلسفی در سطح جهان اسلام و دنیا مورد بحث قرار گیرد.

نخستین مقاله این کتاب به قلم هشام جیعت متفکر و اندیشمند معاصر عرب نگاشته شده است که به بررسی جایگاه فلسفه اسلامی در بستر تفکر انسان می پردازد. در کنار آن مقولاتی از قبیل فلسفه ابن سینا و رابطه آن با سنت فکری معتزله، و وحدانیت واجب الوجود در فلسفه ابن سینا، و همچنین بررسی تطبیقی فلسفه سینیوی با تفکر صوفی مورد بحث و بررسی پژوهشگران قرار گرفته است.

همچنین، نویسندگان و پژوهشگران ایرانی در این بخش مباحث ارزنده ای را مطرح کرده اند که از جمله مقاله ای از دکتر صادق رضانی رابزن فرهنگی ایران در تونس نیز با عنوان «سیر تطور فلسفه اسلامی از بوعلی تا ملاصدرا» در این مجموعه منتشر شده است. علاوه بر این، مهدی دهباشی استاد فلسفه دانشگاه اصفهان به مقایسه نظریه ملاصدرا و انیشتن درباره طبیعت ماده و پیامدهای آنها پرداخته است. همچنین موضوع هایی چون از تاثیر ابن سینا بر فلسفه اسلامی پس از خود و نسبت آن با اندیشه های چون معتزله و صوفی گری تا بحث درباره وجود معاد نزد ابن سینا و ملاصدرا و الهیات، و همین طور بحث درباره نتایج مدنی و اجتماعی اندیشه های این دو نفر نیز در این بخش مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. علاوه بر این، در بخش لاتین، در بخش میراث سینیوی، مقاله هایی درباره وحدت وجود از نگاه ابن سینا و همچنین مقاله ای در زمینه آموزه های پزشکی ابن سینا و نسبت آن با فلسفه دیده می شود.

بخش دوم، مقایسه ملاصدرا و ابن سیناست که مقاله هایی از پروفیسور ژول ژان سن از فرانسه و دکتر سیدحسن حسینی و دکتر محمد سعیدی مهر از ایران در این بخش وجود دارد. همچنین، دکتر رضا اکبری به بررسی «ملاصدرا و مسئله اذهان دیگر» پرداخته و در پایان دکتر حمیدرضا آیت الهی به مقایسه اندیشه های کانت و ملاصدرا پرداخته است. این کتاب حاصل یکی از فعالیت های بین المللی و اسلامی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، با صفحه آرایی و طرح جلد مناسب در سال ۲۰۱۴ در شمارگان ۱۰۰۰ نسخه منتشر شده است.

تبریک

سرکار خانم زهره عطایی آشتیانی عضو محترم هیئت علمی پژوهشگاه

کسب عنوان مقاله برتر از هفتمین جشنواره بین المللی برترین های پژوهش و نوآوری و کنفرانس مدیریت شهری را به شما تبریک می گوئیم.

فصلنامه «پژوهش نامه انتقادی شورای بررسی متون پژوهشگاه»: نشریه سال حوزه نقد کتاب معرفی شد

۱. نقد کتاب فیه مافیه و شرح کامل آن / رحمان مشتاق مهر (عضو گروه زبان و ادبیات فارسی شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی) منتشر شده در شماره ۴: زمستان ۱۳۹۲
 ۲. بررسی و نقد کتاب اقتصاد کلان / محمد واعظ برزانی (عضو گروه اقتصاد شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی) منتشر شده در شماره ۱: بهار ۱۳۹۲
 ۳. کندوکاوی روش شناختی در کتاب جریان شناسی سیاسی در ایران / عباس خلجی (عضو گروه علوم سیاسی شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی) منتشر شده در شماره ۲: تابستان ۱۳۹۲
- همچنین از میان ۲۵۸ نشریه، از فصلنامه پژوهش نامه انتقادی متون و برنامه های علوم انسانی به عنوان نشریه سال حوزه نقد کتاب قدرانی شد.

یازدهمین دوره جشنواره نقد کتاب در خانه کتاب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، یکشنبه چهارم دی ماه ۱۳۹۳ با حضور معاون فرهنگی وزیر ارشاد - دکتر سیدعباس صالحی - برگزار شد. در این جشنواره بیش از ۵۵۰ مقاله در حوزه نقد کتاب بررسی شد که در مجموع ۹۸ مقاله به دور دوم راه یافت. پس از داوری مقالات در ۱۲ رشته (ادبیات فارسی، کلیات و اطلاع رسانی، دین، علوم و فنون، میراث پژوهی، فلسفه و کلام و عرفان، علوم اجتماعی، علوم سیاسی، تاریخ و جغرافیا، علوم تربیتی، هنر، و کودک و نوجوان)، ۱۵ مقاله برگزیده شد که از این میان، ۳ مقاله از نشریه پژوهش نامه انتقادی وابسته به شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی به عنوان مقاله برتر سال در حوزه نقد کتاب معرفی شد:

تفاهم نامه همکاری پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با پژوهشگاه سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- ۲- همکاری مشترک برای تهیه اطلس های فرهنگی از جمله اطلس زبان و گویش و اطلس گردشگری استان های کشور؛
- ۳- همکاری مشترک در حوزه مطالعات مردم شناسی و مستندسازی فرهنگ های بومی ایران در چهار منطقه بلوچستان، خوزستان، تالش و گلستان؛
- ۴- راه اندازی رشته نسخه شناسی در پژوهشگاه سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و رشته باستان شناسی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی؛
- ۵- ایجاد پایگاه مشترک در خصوص نشر و گسترش مطالعات میراث فرهنگی و مطالعات پژوهشگاه علوم انسانی در ارتباط با مرکز اسناد آسیایی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و پژوهشگاه سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به منظور شناسایی و بهره برداری از تمامی ظرفیت های علمی و تحقیقاتی بر همکاری های متقابل تأکید داشته و از این رو در چارچوب اصل توسعه همکاری علمی برای تحقق اهداف سند چشم انداز کشور و نقشه جامع علمی کشور اقدام به عقد تفاهم نامه کردند. این تفاهم نامه در تاریخ ۱۶ آذر ۱۳۹۳ توسط دکتر صادق آیینوند رییس پژوهشگاه علوم انسانی و مهندس سید محمد بهشتی رییس پژوهشگاه سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به توشیح رسید. از اهم موضوعاتی که در این تفاهم نامه مورد تأکید طرفین قرار گرفت، می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱- تبادل دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری؛

فصلنامه جستارهای تاریخی منتشر شد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، نهمین شماره از فصلنامه علمی - پژوهشی جستارهای تاریخی را منتشر کرد.

در این شماره ۷ مقاله به چاپ رسیده که عناوین به شرح ذیل است:

- نقش حیدرخان عمواوغلی در نهضت جنگل / جعفر آقازاده
- مبانی تاریخ نگری در اندیشه مورخان شیرازی از سقوط دولت ایلخانی تا پایان تیموریان / محمدمامیر احمدزاده
- بررسی تطبیقی تاریخ نگری و تاریخ نگاری؛ نیشابوری و راوندی / پروین ترکمنی آذر و شهناز جنگجو قولنجی
- درآمدی روشی بر چگونگی بررسی «امر سیاسی» در منابع تاریخی ایران / عبدالرحمن حسنی فر
- نوارهای سلطنتی در ایران از آغاز شکل گیری (در دوران مادها) تا پایان دوره ساسانی / احمد زارع ابرقویی، سیدرسول موسوی حاجی، و جمشید روستا
- تغییر خطبه به نام ائمه اثنی عشر (ع): قدرت سیاسی و دین در آغاز حکومت سلطان حسین بایقرا / محمدتقی مشکوریان و فریدون اللهیاری
- وزارت مجدالملک قمی، واکاوی رقابت خراسانی - عراقی / محسن مؤمنی

سردبیر: دکتر محسن علوی پور

هیئت تحریریه: افسرالملوک ملکی، شاهین آریامنش، فرزاد حسینی، اعظم صادقیان و سمانه خودچپانی

طراح و صفحه آرا: شهره خوری